

Guillou: sidor 37-67

1. Korrigerad text med markerade ändringar

I föregående ~~texten~~ **den föregående texten** om Jan Guillous artiklar som publicerades i hans bok "Att skriva i onda tider" **konstaterades det** att både **temana** och verktygen utan tvekan kan användas idag på sociala medier. Idag fortsätter vi med den andra gruppen **texter och** vår huvudpoäng bakom dem ska bli det följande: ~~Under tiden av den~~ **högst möjliga genomskinligheten** **I en tid av högsta möjliga genomskinlighet** har människor inte utvecklat något **långsiktigt** minne för att omstrukturera **informationsvågor** till ett mer tillförlitligt system. Dessutom **diskuteras artiklarna under denna huvudfråga: är** frasen "Ju mer nyheter ~~skickas~~ **skickas** till oss, desto mindre ~~blev~~ **blir** vår kritiska ~~ställning~~ **inställning** till dem" korrekt eller felaktig? Först ska de mest engagerande artiklarna återberättas, sedan ~~utväljas~~ **väljas ut** aspekter som antingen stödjer eller ~~konfronterar med synvinkeln~~ **motsätter sig synpunkten**, och därefter **slutligen** ska slutsatser dras för **om** framtidens värld av ändlösa informationsströmmar.

Enligt den **ovanstående** planen börjar vi med artiklarnas innehåll. Den första gruppen av Jan Guillous texter tillhör **kategorin** ekonomiska skandaler. Fortum, ett elföretag **med verksamhet i Stockholm**, har blivit monopolist på marknaden och ~~höjer priser till slutanvändare på~~ **höjer priserna för slutanvändarna med** 40 procent. **Dessutom får dess chefer** miljardbonusar ~~till~~ **utöver** redan höga löner. Skandia, ett bolag inom finanssektorn, ~~blev~~ **blev** välkänt på grund av stora **uppdiktade** vinster, **utbetalda till** ekonomer, **samt på grund av jämförelsen** mellan **toppcheferna** och sportstjärnor – **där argumentet var att** deras ~~avlönning~~ **ersättning** motsvarar den energi som **idrottare satsar** för att vinna. Privatiseringsvågen ~~av skolor inom skolan~~, under vilken rektorer ~~får det mesta~~ **tjänar allra mest** och skattebetalarna finansierar **islamistiska och kyrkliga fundamentalister, står på sista platsen kommer sist av** i artikelurvalet.

Den andra gruppen är **består av** politiskt **engagerande** konflikter. Maria Borelius var handelsminister ~~på~~ **i** endast åtta dagar, och under den tiden avslöjades att **hon hade** sina villor registrerade inte ~~under~~ **i** sitt eget namn utan **via bolag i skatteparadis**. Det centrala i hennes hyckleri var ~~inte betalning av~~ **den uteblivna betalningen av** TV-licens **i (under) flera** decennier på grund av **hennes** liberala politiska åsikter. Den andra personen i den politiska serien, Cecilia Stegö **Chiló** – kulturminister – skattefuskade **i över 15** år. Gruppen **avslutas** med den så kallade **hedersmordsdebatten**. Trots att **endast cirka fyra hedersmord anmäls under flera år, motionerar en stor del av politiker** för bättre finansiering och **grundandet av** hjälpföreningar för **denna typ av**

risker bland personer med migrationsbakgrund. Efter att ha nämnt alla teman kan man undra om denna sammanfattning kommer från början av 2000-talet eller **rakt från** nutiden.

I detta stycke byter texten äntligen inriktning till mot identifieringen av de ytliga upplevelser som människor fokuserar på i **(under) en tid** av informationsöverflöde. När artiklarna från den första gruppen om **storföretagens skandaler** belyser problem med djup precision och **förväntas bli publicerade** i klassiska papperstidningar, börjar de ~~till slut~~ i **slutändan** spegla sociala medier från 2010- och 2020-talen. Värt att notera är att de ~~baserar sina tänkesätt runt omkring~~ **bygger sina resonemang kring** stjärnor: **idrottare (atleter)**, entreprenörer, politiker med flera. Ifall man ~~kan dra till sig~~ **uppmärksamhet endast med benämnda välkända personer endast kan dra till sig uppmärksamhet genom namngivna kändisar**, betyder det såväl ~~tappade~~ **förlorat** fokus hos **den allmänna** publiken som **floskeln i stället för** långsiktiga utvecklingsprogram eller diskurser. Gruppen av texter om politiska frågor bidrar till ~~vår~~ **vårt påstående**: allt är ~~centrerat~~ **kretsar** kring ~~ordförandes namn~~ **ledarnas namn** och deras mest chockerande **handlingar**. "Ingen författare kan utelämna Olof Palme" vore ett **passande** motto för pressen, och till och med **för nätnyheterna**. Den centrala frågeställningen är dock **frånvaron av** reflektion över det lästa, vilket nämnts i textens inledning. Vår **snabbanalys** tyder på att trenden är ~~klar samt korrekt beskriven~~ **tydlig och korrekt beskriven**. Utan tvekan stödjer den detta **påstående** att mer information inte ~~tillbringas orsaker till djuptänkande~~ **ger upphov till djupare reflektion** utan endast ~~slogans~~ **slagord**, hyckleri och populism **i enorm skala**.

Sammanfattningsvis ~~har en serie~~ **uppvisar en serie av mestadels slumpmässigt** valda journalistiska verk från 2005 till 2008 uppenbara förändringar i jämförelse med klassiska debattartiklar från papperstidningar ~~från föregående decenniet från det~~ **föregående decenniet**. För det första är texterna kortare. För det andra struktureras de kring stjärnor, berömda namn och starka ord i rubriker. Och för det tredje ~~förhöjer artiklarna anledning till ore~~ **väcker artiklarna oro** utan att ~~ställa fram~~ **presentera** några lösningar. Med andra ord **kommer** klipptänkande **att** döda kritiskt tänkande ~~under~~ **TikTok-epoken i TikTok-eran**, men denna process har redan börjat nästan 20 år innan TikTok blev appen med miljarder nedladdningar.

Grammatiska nuanser

"**högsta möjliga komfort**" (superlativa adjektiv utan den/det artikel)

"**högsta möjliga komfort**" (naturligt och korrekt)

Här används superlativ i en slags **generell, abstrakt betydelse** – man syftar inte på en specifik, avgränsad komfort utan på komfort som abstrakt begrepp. När substantivet är obestämt och används abstrakt/generellt faller bestämd artikel bort, trots att adjektivet står i bestämd form (*högsta, möjliga*). Det är ett fast mönster i svenska vid fraser som uttrycker kvalitet eller grad:

högsta kvalitet, bästa service, största möjliga hänsyn

"**den högsta möjliga komforten**" (korrekt, men annorlunda nyans)

Denna variant är grammatiskt felfri, men känns mer **konkret och specifik** – som om man pekar ut en bestämd, mätbar komfort. Den passar bättre i sammanhang där man jämför eller refererar tillbaka till något specifikt:

De valde den högsta möjliga komforten bland de tillgängliga alternativen.

Under tiden av... > **I en tid av**

Problem 1: *under tiden av* → *i en tid av*

Detta handlar om **prepositionsval** och är den viktigaste grammatiska frågan.

"**Under**" används för att beskriva en *tidsperiod som pågår*, ofta med en tydlig start och slut, eller som en bakgrundsram för en händelse:

Under kriget svalt många människor. Han sov under resan.

"**I**" används när man talar om en tid som en *karaktäriserad epok eller tillstånd*, alltså när man beskriver tidens *natur*, inte bara dess varaktighet:

I en tid av förvirring behöver vi ledare. I kristider håller folk ihop.

Din mening beskriver en epoks **karaktär** (högsta möjliga genomsnittlighet = ett tillstånd), inte en avgränsad händelse som pågår. Därför är *i* grammatiskt korrekt.

Problem 2: *tiden av* → *en tid av*

På svenska är konstruktionen "**en tid av + [substantiv]**" den idiomatiska formen:

en tid av osäkerhet, en tid av fred

"Tiden av" med bestämd artikel låter konstigt eftersom man syftar på en allmän typ av period, inte en specifik, redan nämnd tid.

konfronterar med synvinkeln motsätter sig synpunkten

1. "konfronterar med" → "motsätter sig"

"Konfrontera med" betyder att ställa något/någon mot något annat (t.ex. *konfrontera någon med bevis*). Det är inte rätt konstruktion när man menar att aktivt ta avstånd från en åsikt. "Motsätter sig" är det idiomatiskt korrekta uttrycket för att invända mot eller inte hålla med om något.

2. "synvinkeln" → "synpunkten"

Dessa två ord är nästan synonyma men har en viktig nyansskillnad:

- **synvinkel** = ett perspektiv eller en infallsvinkel (hur man *ser på* något)
- **synpunkt** = en åsikt eller ett påstående som någon framför

Om man *motsätter sig* något, är det rimligare att man gör det mot en konkret **synpunkt** (ett yttrande) snarare än mot en **synvinkel** (ett perspektiv). Man kan ha en annan synvinkel, men man *motsätter sig* en synpunkt.

2. Lista över substantiv

Format: **en/ett ord – ordet – ord – orden** + *synonym* + *exempelmening*

1. **en text – texten – texter – texterna** | *artikel, skrift, alster* | *Texten publicerades 2008.*
2. **en artikel – artikeln – artiklar – artiklarna** | *text, inlägg, krönika* | *Artiklarna kritiserar makthavarna.*
3. **en bok – boken – böcker – böckerna** | *verk, volym* | *Boken heter "Att skriva i onda tider".*
4. **ett tema – temat – teman – temana** | *ämne, motiv* | *Temat är ekonomisk maktkoncentration.*

5. **ett verktyg – verktyget – verktyg – verktygen** | *redskap, instrument* | *Journalistiska verktyg används än idag.*
6. **en grupp – gruppen – grupper – grupperna** | *samling, kategori* | *Den andra gruppen handlar om politik.*
7. **en huvudpoäng – huvudpoängen – huvudpoänger – huvudpoängerna** | *kärna, essens* | *Huvudpoängen är klar.*
8. **en tid – tiden – tider – tiderna** | *epok, era, period* | *I vår tid sprids information snabbt.*
9. **en genomskinlighet – genomskinligheten** (oräknebar) | *transparens, öppenhet* | *Genomskinligheten har ökat.*
10. **en människa – människan – människor – människorna** | *individ, person* | *Människor söker enkla budskap.*
11. **ett minne – minnet – minnen – minnena** | *hågkomst, erinran* | *Vårt kollektiva minne är kort.*
12. **en våg – vågen – vågor – vågorna** | *flöde, ström* | *En våg av kritik följde.*
13. **en information – informationen** (oräknebar) | *upplysning, fakta* | *Informationen är överväldigande.*
14. **ett system – systemet – system – systemen** | *struktur, ordning* | *Systemet är komplext.*
15. **en fras – frasen – fraser – fraserna** | *uttryck, mening* | *Frasen blev viral.*
16. **en nyhet – nyheten – nyheter – nyheterna** | *underrättelse, notis* | *Nyheterna kommer dygnet runt.*
17. **en inställning – inställningen – inställningar – inställningarna** | *attityd, hållning* | *Hans inställning är kritisk.*
18. **en aspekt – aspekten – aspekter – aspekterna** | *sida, perspektiv* | *Flera aspekter måste vägas in.*
19. **en synpunkt – synpunkten – synpunkter – synpunkterna** | *åsikt, mening* | *Synpunkten är välgrundad.*
20. **en slutsats – slutsatsen – slutsatser – slutsatserna** | *konklusion, resultat* | *Slutsatsen är otvetydig.*
21. **en framtid – framtiden** (oräknebar) | *morgondag* | *Framtiden är oviss.*
22. **en värld – världen – världar – världarna** | *jordklot, sfär* | *Världen förändras snabbt.*
23. **en ström – strömmen – strömmar – strömmarna** | *flöde, flod* | *Informationsströmmar översvämmar oss.*
24. **ett innehåll – innehållet – innehåll – innehållen** | *substans, stoff* | *Innehållet är ytligt.*
25. **en kategori – kategorin – kategorier – kategorierna** | *klass, grupp* | *I denna kategori finns flera fall.*
26. **en skandal – skandalen – skandaler – skandalerna** | *affär, avslöjande* | *Skandalen skakade landet.*
27. **ett företag – företaget – företag – företagen** | *bolag, firma* | *Företaget gjorde stora vinster.*
28. **en marknad – marknaden – marknader – marknaderna** | *handel, sfär* | *Marknaden domineras av få aktörer.*
29. **ett pris – priset – priser – priserna** | *kostnad, avgift* | *Priset höjdes med 40 procent.*
30. **en slutanvändare – slutanvändaren – slutanvändare – slutanvändarna** | *konsument, kund* | *Slutanvändarna får betala.*
31. **en chef – chefen – chefer – cheferna** | *direktör, ledare* | *Chefen fick miljonbonus.*
32. **en bonus – bonusen – bonusar – bonusarna** | *tillägg, premie* | *Bonusarna ifrågasattes.*
33. **en lön – lönen – löner – lönerna** | *avlönning, ersättning* | *Lönerna är skyhöga.*
34. **ett bolag – bolaget – bolag – bolagen** | *företag, firma* | *Bolaget gick i konkurs.*

35. **en finanssektor – finanssektorn** (oräknebar) | *banksektor, finansvärld* | *Finanssektorn skakades.*
36. **en vinst – vinsten – vinster – vinsterna** | *förtjänst, profit* | *Vinsterna var uppdiktade.*
37. **en ekonom – ekonomen – ekonomer – ekonomerna** | *finansexpert* | *Ekonomerna fick stora bonusar.*
38. **en jämförelse – jämförelsen – jämförelser – jämförelserna** | *parallell, liknelse* | *Jämförelsen haltar.*
39. **en stjärna – stjärnan – stjärnor – stjärnorna** | *celebritet, kändis* | *Stjärnorna får mest uppmärksamhet.*
40. **en ersättning – ersättningen – ersättningar – ersättningarna** | *kompensation, lön* | *Ersättningen är orimlig.*
41. **en idrottare – idrottaren – idrottare – idrottarna** | *atlet, sportutövare* | *Idrottare tränar hårt.*
42. **en privatisering – privatiseringen – privatiseringar – privatiseringarna** | *utförsäljning* | *Privatiseringen var kontroversiell.*
43. **en skola – skolan – skolor – skolorna** | *läroanstalt* | *Skolorna drivs som företag.*
44. **en rektor – rektorn – rektorer – rektorerna** | *skolledare* | *Rektorn fick högst lön.*
45. **en skattebetalare – skattebetalaren – skattebetalare – skattebetalarna** | *medborgare* | *Skattebetalarna betalar notan.*
46. **en fundamentalist – fundamentalisten – fundamentalister – fundamentalisterna** | *extremist, dogmatiker* | *Fundamentalister fick bidrag.*
47. **en konflikt – konflikten – konflikter – konflikterna** | *tvist, motsättning* | *Konflikten eskalerade.*
48. **en handelsminister – handelsministern – handelsministrar – handelsministrarna** | *minister* | *Handelsministern avgick.*
49. **en dag – dagen – dagar – dagarna** | *dygn* | *Hon satt åtta dagar.*
50. **en villa – villan – villor – villorna** | *hus, bostad* | *Villorna ägdes av bolag.*
51. **ett namn – namnet – namn – namnen** | *benämning* | *Namnet stod inte i registret.*
52. **ett skatteparadis – skatteparadiset – skatteparadis – skatteparadiserna** | *lågskatteland* | *Hon använde skatteparadis.*
53. **ett hyckleri – hyckleriet** (oräknebar) | *falskhet, dubbelmoral* | *Hyckleriet avslöjades.*
54. **en betalning – betalningen – betalningar – betalningarna** | *erläggande* | *Betalningen uteblev.*
55. **en TV-licens – TV-licensen – TV-licenser – TV-licenserna** | *radioavgift* | *TV-licensen var obetald.*
56. **ett decennium – decenniet – decennier – decennierna** | *årtionde* | *Under flera decennier.*
57. **en åsikt – åsikten – åsikter – åsikterna** | *mening, uppfattning* | *Hennes åsikter var liberala.*
58. **en kulturminister – kulturministern – kulturministrar – kulturministrarna** | *minister* | *Kulturministern avgick.*
59. **en debatt – debatten – debatter – debatterna** | *diskussion* | *Debatten blev hetsig.*
60. **ett hedersmord – hedersmordet – hedersmord – hedersmorden** | *familjemord* | *Hedersmord är ett brott.*
61. **en politiker – politikern – politiker – politikerna** | *folkvald* | *Politikerna motionerade.*
62. **en finansiering – finansieringen** (oräknebar) | *bekostnad* | *Finansieringen är säkrad.*
63. **en förening – föreningen – föreningar – föreningarna** | *organisation, sammanslutning* | *Föreningar bildades.*
64. **en risk – risken – risker – riskerna** | *fara, hot* | *Riskerna är stora.*

65. **en bakgrund – bakgrunden – bakgrunder – bakgrunderna** | *ursprung, härkomst* | *Personer med migrationsbakgrund.*
66. **en sammanfattning – sammanfattningen – sammanfattningar – sammanfattningarna** | *resumé* | *Sammanfattningen är tydlig.*
67. **ett stycke – stycket – stycken – styckena** | *avsnitt, paragraf* | *Stycket är välskrivet.*
68. **en inriktning – inriktningen – inriktningar – inriktningarna** | *fokus, riktning* | *Inriktningen byts nu.*
69. **en upplevelse – upplevelsen – upplevelser – upplevelserna** | *erfarenhet* | *Ytliga upplevelser dominerar.*
70. **ett överflöd – överflödet** (oräknebar) | *övermått, mängd* | *Informationsöverflöd är vår tids gissel.*
71. **ett problem – problemet – problem – problemen** | *svårighet, dilemma* | *Problemen är många.*
72. **en precision – precisionen** (oräknebar) | *noggrannhet, exakthet* | *Med stor precision.*
73. **en papperstidning – papperstidningen – papperstidningar – papperstidningarna** | *dagstidning* | *Papperstidningarna minskar.*
74. **ett resonemang – resonemanget – resonemang – resonemangen** | *argumentation* | *Resonemanget är logiskt.*
75. **en entreprenör – entreprenören – entreprenörer – entreprenörerna** | *företagare* | *Entreprenörer hyllas.*
76. **en uppmärksamhet – uppmärksamheten** (oräknebar) | *intresse, fokus* | *Uppmärksamheten är kortvarig.*
77. **en publik – publiken – publiker – publikerna** | *åskådare, åhörare* | *Publiken är passiv.*
78. **en floskel – floskeln – flosker – floskerna** | *plattityd, klyscha* | *Flosker ersätter argument.*
79. **ett utvecklingsprogram – utvecklingsprogrammet – utvecklingsprogram – utvecklingsprogrammen** | *handlingsplan* | *Utvecklingsprogram behövs.*
80. **en diskurs – diskursen – diskurser – diskurserna** | *samtal, debatt* | *Diskursen förflackas.*
81. **ett påstående – påståendet – påståenden – påståendena** | *ytrande, tes* | *Påståendet bekräftas.*
82. **en ledare – ledaren – ledare – ledarna** | *chef, frontfigur* | *Ledarna lyfts fram.*
83. **en handling – handlingen – handlingar – handlingarna** | *gärning, dåd* | *Hans handlingar chockerade.*
84. **en författare – författaren – författare – författarna** | *skribent, skriftställare* | *Författaren är känd.*
85. **en press – pressen** (oräknebar) | *media, journalistik* | *Pressen kritiseras.*
86. **en frågeställning – frågeställningen – frågeställningar – frågeställningarna** | *problemställning* | *Frågeställningen är central.*
87. **en frånvaro – frånvaron** (oräknebar) | *brist, avsaknad* | *Frånvaron av reflektion är slående.*
88. **en reflektion – reflektionen – reflektioner – reflektionerna** | *eftertanke* | *Reflektionen saknas.*
89. **en inledning – inledningen – inledningar – inledningarna** | *början, introduktion* | *Inledningen var stark.*
90. **en snabbanalys – snabbanalysen – snabbanalyser – snabbanalyserna** | *översikt* | *Snabbanalysen visar tydligt.*
91. **en trend – trenden – trender – trenderna** | *tendens, riktning* | *Trenden är oroväckande.*

92. **ett djuptänkande – djuptänkandet** (oräknebar) | *djupare reflektion* | *Djuptänkandet förvinner.*
93. **ett slagord – slagordet – slagord – slagorden** | *paroll, motto* | *Slagord ersätter analys.*
94. **en populism – populismen** (oräknebar) | *folkfrieri* | *Populismen växer.*
95. **en skala – skalan – skalor – skalorna** | *storlek, omfattning* | *I enorm skala.*
96. **en serie – serien – serier – serierna** | *följd, rad* | *En serie artiklar.*
97. **en förändring – förändringen – förändringar – förändringarna** | *omvandling* | *Förändringarna är tydliga.*
98. **en rubrik – rubriken – rubriker – rubrikerna** | *titel, överskrift* | *Rubrikerna lockar klick.*
99. **en oro – oron** (oräknebar) | *ängslan, bekymmer* | *Oron sprider sig.*
100. **en lösning – lösningen – lösningar – lösningarna** | *svar, utväg* | *Lösningar saknas helt.*
101. **ett klipptänkande – klipptänkandet** (oräknebar) | *fragmentariskt tänkande* | *Klipptänkandet dominerar.*
102. **en epok – epoken – epoker – epokerna** | *era, tidsålder* | *TikTok-epoken är här.*
103. **en process – processen – processer – processerna** | *förlopp, utveckling* | *Processen är långsam.*
104. **en app – appen – appar – apparna** | *applikation, program* | *Appen har miljarder användare.*
105. **en nedladdning – nedladdningen – nedladdningar – nedladdningarna** | *download* | *Miljarder nedladdningar.*

3. Lista över adjektiv

Format: **adjektiv (grundform – komparativ – superlativ)** + *synonymer* + *exempelmening*

- föregående** (oböjligt) | *tidigare, förra* | *Den föregående texten var tydlig.*
- hög – högre – högst** | *stor, betydande* | *Höga löner väcker kritik.*
- möjlig – möjligare – möjligast** | *tänkbar, genomförbar* | *Högsta möjliga genomskinlighet.*
- långvarig – långvarigare – långvarigast** | *bestående, varaktig* | *Ett långvarigt minne.*
- långsiktig – långsiktigare – långsiktigast** | *strategisk, varaktig* | *Långsiktiga lösningar saknas.*
- tillförlitlig – tillförlitligare – tillförlitligast** | *trovärdig, pålitlig* | *Ett tillförlitligt system.*
- ändlös – ändlösare – ändlösast** | *evig, oändlig* | *Ändlösa informationsströmmar.*
- engagerande** (oböjligt) | *medryckande, intressant* | *Engagerande artiklar lockar läsare.*
- kritisk – kritiskare – kritiskast** | *granskande, ifrågasättande* | *En kritisk inställning krävs.*
- korrekt – korrektare – korrektast** | *riktig, rätt* | *En korrekt analys.*
- felaktig – felaktigare – felaktigast** | *oriktig, falsk* | *En felaktig slutsats.*
- ekonomisk – ekonomiskare – ekonomiskast** | *finansuell, monetär* | *Ekonomiska skandaler.*
- stor – större – störst** | *omfattande, massiv* | *Stora vinster redovisades.*
- uppdiktad – uppdiktade** | *påhittad, fiktiv* | *Uppdiktade vinster.*
- högbetald – högbetalda** | *välbetald* | *Högbetalda ekonomer.*
- redan** (egentligen adverb, men markerar tillstånd) | *tidigare* | *Redan höga löner.*
- kyrklig – kyrkligare – kyrkligast** | *religiös, klerikal* | *Kyrkliga fundamentalister.*

18. **islamistisk – islamistiska** | *islamisk-politisk* | *Islamistiska skolor.*
19. **politisk – politiskare – politiskast** | *samhällelig* | *Politiska konflikter.*
20. **liberal – liberalare – liberalast** | *frihetlig* | *Liberala åsikter.*
21. **så kallad – så kallade** | *benämnd* | *Den så kallade debatten.*
22. **central – centralare – centralast** | *grundläggande, viktig* | *Den centrala frågan.*
23. **klassisk – klassiskare – klassiskast** | *traditionell* | *Klassiska papperstidningar.*
24. **social – socialare – socialast** | *samhällelig* | *Sociala medier dominerar.*
25. **allmän – allmänne – allmänast** | *generell, vanlig* | *Den allmänna publiken.*
26. **känd – kändare – kändast** | *välkänd, berömd* | *Kända personer dominerar.*
27. **välkänd – välkändare – välkändast** | *berömd, namnkunnig* | *Välkända politiker.*
28. **berömd – berömdare – berömdast** | *namnkunnig, känd* | *Berömda namn säljer.*
29. **stark – starkare – starkast** | *kraftfull, mäktig* | *Starka rubriker fångar blickar.*
30. **kort – kortare – kortast** | *koncis, kortfattad* | *Texterna är kortare.*
31. **uppenbar – uppenbarare – uppenbarast** | *tydlig, klar* | *Uppenbara förändringar.*
32. **slumpmässig – slumpmässigare – slumpmässigast** | *tillfällig, godtycklig* | *Slumpmässigt valda artiklar.*
33. **chockerande** (oböjligt) | *upprörande, skakande* | *Chockerande handlingar.*
34. **passande** (oböjligt) | *lämplig, träffande* | *Ett passande motto.*
35. **tydlig – tydligare – tydligast** | *klar, distinkt* | *Trenden är tydlig.*
36. **djup – djupare – djupast** | *omfattande, grundlig* | *Djupare reflektion saknas.*
37. **ytlig – ytligare – ytligast** | *grund, ytfocuserad* | *Ytliga upplevelser dominerar.*
38. **enorm – enormare – enormast** | *väldig, gigantisk* | *I enorm skala.*
39. **oviss – ovissare – ovissast** | *osäker, oklar* | *Framtiden är oviss.*
40. **medveten – medvetnare – medvetnast** | *bevandrad, uppmärksam* | *Medvetna läsare reflekterar.*
41. **viktig – viktigare – viktigast** | *betydelsefull, väsentlig* | *En viktig poäng.*
42. **välkänd – välkändare – välkändast** | *berömd* | *Välkänd kritiker.*
43. **enstaka** (oböjligt) | *enskild, sporadisk* | *Enstaka exempel räcker inte.*
44. **omfattande** (oböjligt) | *vidsträckt, bred* | *En omfattande analys.*
45. **omtvistad – omtvistade** | *kontroversiell* | *Omtvistade beslut.*
46. **avgörande** (oböjligt) | *kritisk, väsentlig* | *Avgörande slutsatser.*
47. **dramatisk – dramatiskare – dramatiskast** | *omvälvande, häftig* | *Dramatiska förändringar.*
48. **fragmentarisk – fragmentariskare – fragmentariskast** | *splittrad, ofullständig* | *Fragmentarisk information.*
49. **ihållande** (oböjligt) | *bestående, oavbruten* | *Ihållande kritik.*
50. **kortvarig – kortvarigare – kortvarigast** | *flyktig, övergående* | *Kortvarig uppmärksamhet.*
51. **maktfullkomlig – maktfullkomligare – maktfullkomligast** | *despotisk* | *Maktfullkomliga chefer.*
52. **orimlig – orimligare – orimligast** | *oskälig, oacceptabel* | *Orimliga bonusar.*
53. **rimlig – rimligare – rimligast** | *skälig, acceptabel* | *En rimlig lösning.*
54. **populistisk – populistiskare – populistiskast** | *folklig-demagogisk* | *Populistiska budskap.*
55. **tvivelaktig – tvivelaktigare – tvivelaktigast** | *suspekt, dubiös* | *Tvivelaktiga affärer.*
56. **avslöjande** (oböjligt) | *talande, klargörande* | *Avslöjande dokument.*
57. **ofta använd / ofta använda** | *vanlig* | *Ofta använda fraser.*
58. **kontroversiell – kontroversiellare – kontroversiellast** | *omtvistad* | *Kontroversiella uttalanden.*

4. Lista över verb

Format: **(att) infinitiv – preteritum – supinum** + *vanliga prepositioner/partiklar* + *synonym* + *exempelmening*

1. **att publicera – publicerade – publicerat** | *publicera i / på* | *offentliggöra, ge ut* | *Artiklarna publicerades i tidningen.*
2. **att fortsätta – fortsatte – fortsatt** | *fortsätta med / att + inf.* | *gå vidare* | *Vi fortsätter med nästa grupp.*
3. **att använda – använde – använt** | *använda till / för* | *nyttja, bruka* | *Verktygen används än idag.*
4. **att utveckla – utvecklade – utvecklat** | *utveckla till / inom* | *bygga upp, skapa* | *Människor har inte utvecklat långsiktigt minne.*
5. **att omstrukturera – omstrukturerade – omstrukturerat** | *omstrukturera till* | *omorganisera* | *Vi behöver omstrukturera systemet.*
6. **att redovisa – redovisade – redovisat** | *redovisa för / inför* | *rapportera, redogöra för* | *Han redovisade resultaten.*
7. **att återberätta – återberättade – återberättat** | *återberätta för* | *referera* | *Jag återberättar artiklarna.*
8. **att välja ut – valde ut – valt ut** | (partikelverb) | *plocka, utse* | *Aspekter måste väljas ut noggrant.*
9. **att stödja – stödde – stött** | *stödja sig på / mot* | *underbygga, gilla* | *Detta stödjer påståendet.*
10. **att motsätta sig – motsatte sig – motsatt sig** | (reflexivt) | *opponera mot* | *Hon motsatte sig förslaget.*
11. **att dra – drog – dragit** | *dra slutsatser av / om* | *härleda* | *Vi drar slutsatser om framtiden.*
12. **att börja – började – börjat** | *börja med / på / att + inf.* | *inleda, starta* | *Vi börjar med första gruppen.*
13. **att tillhöra – tillhörde – tillhört** | (oftast direkt objekt) | *höra till* | *Texten tillhör en kategori.*
14. **att höja – höjde – höjt** | *höja med / till* | *öka* | *De höjer priset med 40 procent.*
15. **att få – fick – fått** | *få av / från* | *erhålla, mottaga* | *Chefen fick miljonbonus.*
16. **att bli – blev – blivit** | *bli till / av* | *förvandlas* | *Han blev minister.*
17. **att jämföra – jämförde – jämfört** | *jämföra med / mot* | *likna vid* | *Jämför chefer med idrottare.*
18. **att motsvara – motsvarade – motsvarat** | (direkt objekt) | *vara likvärdig med* | *Lönen motsvarar prestationen.*
19. **att satsa – satsade – satsat** | *satsa på* | *investera, ge sig i kast med* | *Hon satsar på utbildning.*
20. **att finansiera – finansierade – finansierat** | *finansiera med / via* | *bekosta* | *Skattebetalarna finansierar skolan.*
21. **att stå – stod – stått** | *stå på / för / med / kvar* | *vara placerad* | *Texten står sist.*
22. **att avslöja – avslöjade – avslöjat** | *avslöja för* | *uppdaga, blottlägga* | *Tidningen avslöjade hennes affärer.*

23. **att registrera – registrerade – registrerat** | registrera i / hos / under | bokföra | Huset var registrerat i ett bolag.
24. **att hyckla – hycklade – hycklat** | hyckla med / inför | spela falsk | Politiker hycklar ofta.
25. **att betala – betalade – betalat** | betala för / till / med | erlægga | Hon betalade aldrig licensen.
26. **att skattefuska – skattefuskade – skattefuskat** | skattefuska med | fuska med skatten | Hon skattefuskade i 15 år.
27. **att anmäla – anmälde – anmält** | anmäla till / hos | rapportera | Endast fyra fall anmälades.
28. **att motionera – motionerade – motionerat** | motionera för / om / mot | föreslå | De motionerar för ny finansiering.
29. **att grunda – grundade – grundat** | grunda på | etablera, stifta | Föreningen grundades 2008.
30. **att nämna – nämnde – nämnt** | nämna för / som | omtala, beröra | Han nämner alla teman.
31. **att undra – undrade – undrat** | undra över / på / om | fundera | Man kan undra om tiden förändrats.
32. **att komma – kom – kommit** | komma från / till / med | anlända | Sammanfattningen kommer från 2008.
33. **att byta – bytte – bytt** | byta mot / till / ut | växla, ändra | Texten byter inriktning.
34. **att fokusera – fokuserade – fokuserat** | fokusera på | koncentrera sig på | De fokuserar på kändisar.
35. **att belysa – belyste – belyst** | belysa ur / från | kasta ljus på | Artikeln belyser problemet.
36. **att förvänta sig – förväntade – förväntat** | förvänta sig av / från | räkna med | Vi förväntade oss en lösning.
37. **att spegla – speglade – speglat** | spegla i | återge, reflektera | Texten speglar samtiden.
38. **att bygga – byggde – byggt** | bygga på / upp / kring | konstruera | De bygger resonemang kring stjärnor.
39. **att dra till sig – drog till sig – dragit till sig** | (partikelverb) | locka, attrahera | De drar till sig uppmärksamhet.
40. **att förlora – förlorade – förlorat** | förlora för / till | mista | Vi har förlorat fokus.
41. **att bidra – bidrog – bidragit** | bidra till / med | medverka | Texten bidrar till påståendet.
42. **att kretsa – kretsade – kretsat** | kretsa kring / runt / om | snurra, handla om | Allt kretsar kring ledarna.
43. **att utelämna – utelämnade – utelämnat** | utelämna ur / från | förbigå | Ingen kan utelämna Palme.
44. **att tyda – tydde – tytt** | tyda på | antyda | Analysen tyder på en trend.
45. **att ge – gav – gett (givit)** | ge åt / till / upp | skänka, erbjuda | Information ger inte alltid kunskap.
46. **att strukturera – strukturerade – strukturerat** | strukturera kring / efter / i | organisera | Texterna struktureras kring stjärnor.
47. **att väcka – väckte – väckt** | väcka hos / bland | uppväcka, skapa | Artiklarna väcker oro.
48. **att presentera – presenterade – presenterat** | presentera för | framlägga | De presenterar inga lösningar.
49. **att döda – dödade – dödat** | (direkt objekt) | kväva, utplåna | Klipptänkande dödar reflektion.
50. **att inleda – inledde – inlett** | inleda med | starta, börja | Texten inleds med en fråga.
51. **att hänvisa – hänvisade – hänvisat** | hänvisa till | referera | Författaren hänvisar till källor.

52. **att framhålla – framhöll – framhållit** | *framhålla för* | *betona, poängtera* | *Hon framhåller en viktig aspekt.*
53. **att lyfta fram – lyfte fram – lyft fram** | (partikelverb) | *peka på, betona* | *Han lyfter fram skandalerna.*
54. **att avslöja sig – avslöjade sig – avslöjat sig** | (reflexivt) | *visa sitt sanna jag* | *Politikern avslöjade sig själv.*
55. **att ifrågasätta – ifrågasatte – ifrågasatt** | (direkt objekt) | *kritisera, betvivla* | *Vi ifrågasätter bonusarna.*
56. **att gestalta – gestaltade – gestaltat** | *gestalta som* | *framställa, beskriva* | *Pressen gestaltar verkligheten.*
57. **att utgöra – utgjorde – utgjort** | (direkt objekt) | *bilda, vara* | *Texterna utgör en grupp.*
58. **att granska – granskade – granskat** | (direkt objekt) | *undersöka, syna* | *Vi granskar materialet kritiskt.*
59. **att betona – betonade – betonat** | *betona för* | *understryka* | *Han betonar problemet.*
60. **att medge – medgav – medgett (medgivit)** | *medge för* | *erkänna* | *Hon medgav felet.*

---

5. Viktigaste fraserna för TISUS och analys av verktyg

A) TISUS-fraser värda att memorera (alla från eller inspirerade av texten)

1. **"I en tid av högsta möjliga genomskinlighet..."** – tidsmarkör / kontextintroduktion.
2. **"Enligt ovanstående plan..."** – metatextuell övergång.
3. **"Värt att notera är att..."** – kommenterande inskott (höjer textens nivå).
4. **"Det centrala i hennes hyckleri var..."** – analyserande huvudsats.
5. **"Trots att..., motionerar man för..."** – konstruktion med koncessiv bisats.
6. **"Med andra ord..."** – omformulering / förtydligande.
7. **"Sammanfattningsvis uppvisar texten..."** – avslutande sammanfattning.
8. **"För det första... för det andra... för det tredje..."** – strukturerande uppräknings.
9. **"Utan tvekan stödjer detta påståendet att..."** – stark argumentation.
10. **"Vår snabbanalys tyder på att trenden är tydlig..."** – evaluerande slutsats.
11. **"Det är värt att fråga sig om..."** – retorisk fråga som öppnar diskussion.
12. **"Detta ger upphov till djupare reflektion."** – akademisk vändning.
13. **"I jämförelse med X uppvisar Y följande skillnader..."** – jämförande struktur.
14. **"Den centrala frågeställningen är..."** – tematisk inramning.
15. **"Allt kretsar kring..."** – tematisk sammanfattning.
16. **"Frånvaron av X är slående."** – stilfigur (litotes/understatement).
17. **"X står på sista plats i Y."** – konkret jämförelse.
18. **"Hur som helst / Ändå..."** – kontrastmarkör.
19. **"Detta bekräftar hypotesen om..."** – akademisk avslutning.
20. **"På denna nivå / i denna skala..."** – nivåangivelse.

B) Analys av textens verktyg och deras användbarhet på TISUS

För skrivdelen (uppsatsdel):

- *Tematisk gruppering* ("den första gruppen", "den andra gruppen") fungerar utmärkt för att strukturera ett argumenterande PM. Genom att gruppera exempel skapar man tydlig disposition.
- *Retoriska frågor* (t.ex. "kommer denna sammanfattning från 2000-talet eller från nutiden?") höjer texten stilmässigt, men måste användas sparsamt – TISUS-bedömare uppskattar dem men straffar överanvändning.
- *Komparativa konstruktioner* ("i jämförelse med", "till skillnad från") är guld värt i del 3.
- *Metatextuella markörer* ("vidare", "sammanfattningsvis", "för det första") är ett krav för godkänt på skrivdelen.
- *Nominaliseringar* ("frånvaron av reflektion" i stället för "att reflektion saknas") höjer texten till godkänd akademisk nivå.

För läsförståelsedelen:

- Texten innehåller långa nominalfraser och inskott – typiska för TISUS-läsförståelse. Träna på att identifiera huvudsats och bisats.
- *Anaforiska syftningar* ("detta", "den", "den senare") testas ofta. I texten används de flitigt och visar mönstret.
- *Konnektiver* ("trots att", "ifall", "dessutom", "därutöver") avgör logiska relationer mellan idéer – kärnan i läsförståelsen.

För muntliga delen:

- *Värderande uttryck* ("utan tvekan", "uppenbara", "tydligt") behövs för att uttrycka egna åsikter.
- *Hänvisningar* ("enligt artikeln", "som nämnts ovan") visar att man kan referera till en källa.
- Strukturen "först... sedan... slutligen" är guld även muntligt; visar tydlig planering.

Fallgropar i originaltexten (lärdomar för TISUS-skribenten):

- Felaktiga prepositioner ("höja på 40 procent" → med 40 procent).
  - Tempusfel ("blev" i en pågående utsaga → blir).
  - Felaktig genus i possessiv ("vår påstående" → vårt påstående).
-

6. TISUS-optimerad text

Informationsöverflöd och kritiskt tänkande – en analys av Jan Guillous artiklar (s. 37–67)

I min tidigare analys av Jan Guillous samling *Att skriva i onda tider* konstaterade jag att både de teman han behandlar och de retoriska verktyg han använder plötsligt kan tillämpas i dagens sociala medier. När jag nu fortsätter med det andra urvalet av texter blir min huvudtes följande: i en tid av högsta möjliga genomskinlighet har människan ändå inte utvecklat den långsiktiga förmåga som krävs för att omforma de ständiga informationsvågorna till ett tillförlitligt kunskapssystem. Den centrala frågan som jag **avser att** besvara är därför om följande tes är giltig eller ej: *Ju mer information som når oss, desto mindre kritisk blir vår inställning till den. Jag kommer först att referera de mest påfallande artiklarna, därefter välja ut de aspekter som antingen stödjer eller motsäger tesen, och slutligen dra några slutsatser om framtidens allt mer fragmenterade medielandskap.*

Enligt ovanstående disposition börjar jag med innehållet. Den första gruppen av Guillous texter **hör till kategorin** ekonomiska skandaler. Energibolaget Fortum, som verkar på den svenska elmarknaden, har enligt artiklarna blivit i praktiken monopolist och **höjt priserna för** slutkonsumenter **med** fyrtio procent samtidigt som koncernens högsta chefer **tilldelats** miljardbonusar utöver redan höga löner. Försäkringsbolaget Skandia blev i sin tur ökänt på grund av påhittade vinster, generösa utbetalningar till redan högavlönade ekonomer samt en uppmärksammad jämförelse där toppcheferna likställdes med elitidrottare och deras **ersättning** motiverades med samma argument som idrottsstjärnors inkomster. Slutligen behandlas privatiseringsvågen inom skolan, där rektorerna tjänar mest medan skattebetalarna i praktiken finansierar både islamistiska och kyrkligt fundamentalistiska friskolor.

Den andra gruppen **utgörs av** politiskt laddade konflikter. Maria Borelius satt som handelsminister i endast åtta dagar; under denna korta tid framkom att hon låtit registrera sina villor via bolag i skatteparadis i stället för i sitt eget namn. Det mest graverande i hennes hyckleri var dock den **uteblivna** TV-licensbetalningen under flera decennier – och detta på grund av hennes hållning mot statstelevision. Den andra politiska huvudpersonen, kulturministern Cecilia Stegö Chiló, hade skattefuskat under mer än femton år. Gruppen avslutas med den så kallade hedersmordsdebatten: trots att endast omkring fyra hedersmord faktiskt anmälts under en flerårig period, motionerar en stor del av riksdagsledamöterna för **utökat anslag** och **inrättandet av** hjälpföreningar

riktade särskilt **mot** personer med migrationsbakgrund. Efter denna genomgång kan man av goda skäl fråga sig om sammanfattningen härstammar från det tidiga 2000-talet eller från vår egen samtid.

Med detta stycke **skiftar texten äntligen fokus mot** huvudfrågan: vilka ytliga upplevelser fäster sig människor fortfarande vid i en tid av informationsöverflöd? När artiklarna ur den första gruppen, som med precision belyser storföretagens skandaler, är skrivna i stilen för att offentliggöras i klassiska papperstidningar, framträder ändå likheter med vår tids sociala medier. Värt att notera är att Guillous resonemang i hög grad bygger kring kända namn – idrottare, entreprenörer och politiker. Om uppmärksamhet endast kan väckas genom kändisar innebär det dels att den allmänna publiken har förlorat sitt fokus, dels att **floskler (banaliteter)** ersatt långsiktiga utvecklingsprogram och seriös samhällsdebatt. Den andra textgruppen om politik bekräftar samma mönster även tydligare: allt kretsar kring de ledande politikernas namn och deras mest chockerande handlingar. *Ingen skribent kan utelämna Olof Palme* skulle kunna fungera som ett passande motto för såväl pressen som nätnyheterna. Den verkligt centrala frågan är dock, som nämndes inledningsvis, frånvaron av reflektion över det man läser. Snabbanalysen antyder att trenden är evident; därmed stödjer den min hypotes att ökade informationsmängder inte leder till djupare eftertanke utan tvärtom till slagord, hyckleri och populism i en aldrig tidigare skådad skala.

Sammanfattningsvis belyser denna serie av delvis slumpmässigt valda artiklar från perioden 2005 till 2008 påtagliga skillnader jämfört med klassiska debattartiklar från det föregående decenniets papperstidningar. För det första är texterna kortare. För det andra är de strukturerade kring kändisar, igenkännbara namn och slagkraftiga rubriker. För det tredje väcker artiklarna oro utan att samtidigt presentera några lösningar. Med andra ord är det rimligt att hävda att det fragmentariska tänkandet håller på att **tränga undan** det kritiska tänkandet i TikTok-eran – men, vilket är textens egentliga poäng, denna process inleddes redan nästan tjugo år innan TikTok tillsammans med andra sociala medier blev världens mest nedladdade applikationer.

Grammatiska nuanser

Serie av (artiklar) eller serie artiklar

Båda formerna är korrekta i svenska, men de är inte helt likvärdiga i alla sammanhang.

Serie artiklar – den kortare formen, ofta att föredra i modern svenska. Substantivet används som ett slags kvantitetsuttryck, liknande *rad*, *mängd*, *antal*.

Serie av artiklar – också korrekt, och den fungerar särskilt väl när det som följer är ett längre eller komplexare nominalfraser – precis som i ditt fall:

*denna serie av **delvis slumpmässigt valda artiklar***